

Politiek Memorandum

Closing the protection gap

Financiële bescherming in een duurzame samenleving
Oplossingen vanuit de verzekeringssector

assuralia

CLOSING
THE
G A P

Inhoudstabel

Betere bescherming tegen natuurrampen voor de consumenten en beter in kaart brengen van risico's en mogelijke impact	5
Betere bescherming bij pensioen voor werknemers en zelfstandigen	6
Betere financiële bescherming op het vlak van de gezondheidszorg	7
Naar een hogere inspanning om de transitie naar een ecologisch en sociaal duurzame samenleving te realiseren	8
Naar een beter kader om de digitalisering in het voordeel van de consument te realiseren	9

Inleiding

De verzekeringssector heeft een belangrijke maatschappelijke rol te vervullen. Zijn kerntaak bestaat erin om de 11,7 miljoen burgers en de 2 miljoen ondernemingen in dit land te helpen bij het beheersen van de risico's en het op termijn verzekeren van financiële noden waaraan zij zijn blootgesteld. Om die rol te kunnen vervullen ontvangen de 61 Belgische verzekeraars en de 37 in België gevestigde bijkantoren van andere Europese verzekeringsondernemingen jaarlijks voor meer dan 32 miljard € aan premies en houden ze in het belang van de verzekerden technische voorzieningen aan voor bijna 260 miljard €. Zo'n 41.000 medewerkers zetten zich in om deze maatschappelijke rol te ondersteunen.

Om hun rol te kunnen invullen, is het belangrijk dat de verzekeraars kunnen beschikken over een stabiel reglementair en fiscaal kader en dat er binnen de sector voldoende ruimte is voor diversiteit aan spelers, zowel wat het aanbod betreft als wat betreft de distributiekkanalen waarop deze een beroep doen.

Dit memorandum gaat nader in op de 5 belangrijkste maatschappelijke evoluties waar de verzekeringssector het verschil kan maken voor de burger. Daarbij wordt telkens een beschrijving gegeven van **the protection gap** samen met de oplossing die de sector aanreikt.

Wij staan tot uw beschikking voor verdere toelichting,

Hilde Vernailen
Voorzitster Assuralia

Hein Lannoy
Gedelegeerd Bestuurder Assuralia

De **kerncijfers in bijlage** bieden een cijfermatig overzicht van het belang van de sector binnen de Belgische economie.

Betere bescherming tegen natuurrampen voor de consumenten en beter in kaart brengen van risico's en mogelijke impact

Protection gap: De klimaatwijziging zorgt voor een toename van de intensiteit en van de frequentie van de natuurrampen. Daar waar er in 2019 nog 156.000 claims waren, samen goed voor 337 miljoen € aan storm- en overstromingsschade, liep dit in 2020 op tot 185.000 claims voor 368 miljoen € aan schade. In het overstromingsjaar 2021 bereikt die schade een ongezien hoogtepunt, met 158.000 dossiers, goed voor 2,8 miljard € aan schade. Ten slotte waren er ook in 2022 opnieuw 231.000 claims voor meer dan 650 miljoen € aan schade. Dit betekent bijgevolg dat er tussen 2019 en 2022 een stijging kon worden vastgesteld van het aantal schadegevallen met 49% en een stijging van de schade met 93%. Naast de schade als gevolg van stormen en overstromingen zorgt ook

droogte de laatste jaren voor heel wat schade. Deze evolutie blijft niet zonder gevolgen. Zowel verzekeraars als de herverzekeraars houden hier volop rekening mee in hun modellen en tarifiering.

De huidige wettelijke regeling is ontoereikend. Natuurrampen zoals in 2021 dreigen onder de huidige regeling onvoldoende verzekeraar te worden. Een 100% dekking door de verzekeringsondernemingen is wegens prudentiële redenen en gelet op de nood om de premies betaalbaar te houden, onmogelijk. België heeft ook nood aan een betere cartografie van de risico's en de mogelijke impact ervan op de mens en de samenleving.

Voorstel tot oplossing: Enkel via een publiek-private samenwerking zoals die ook in het buitenland gebruikelijk is, kan aan de burger een voldoende dekking geboden worden. Dit betekent dat na een geplafonneerde tussenkomst van de verzekeringsondernemingen de overheden hun rol moeten opnemen om de slachtoffers van grote natuurrampen verder schadeloos te stellen voor zover de schade het plafond van de verzekeraars overstijgt.

Daarnaast dient er in België een grondige analyse te gebeuren van alle mogelijke natuurrampen en andere systeemrisico's samen met een inschatting van hun mogelijke impact en de maatregelen die preventief kunnen worden genomen om die impact in te perken.

Betere bescherming bij pensioen voor werknemers en zelfstandigen

Protection gap: Burgers zijn bezorgd dat ze na hun pensioen over voldoende financiële middelen zullen beschikken om rond te komen en in staat zullen zijn om de ondersteuning die ze op hun “oude dag” nodig hebben, te financieren.

De kost van de eerste pijler voor werknemers en zelfstandigen is tussen 2019 en 2024 toegenomen van 32 naar 47 miljard €¹.

Volgens het verslag 2023 van de Studiecommissie van de Vergrijzing² zullen de uitgaven voor de eerste pijler tussen 2022 en 2050 verder stijgen van

10,9 tot 13,4% (zie grafiek vergrijzingskost in bijlage) van het BBP. Dit komt neer op een bijkomende geactualiseerde last van 13,7 miljard €³.

Burgers maken zich dan ook terecht zorgen over een duurzame financiering van de eerste pijler en over de haalbaarheid om de huidige vervangingsratio te blijven verzekeren. Op basis van de laatste beschikbare statistieken van de OESO⁴ bedraagt deze vervangingsratio voor België overigens gemiddeld slechts 43,5%, wat onder het OESO-gemiddelde ligt van 50,7% en het EU-gemiddelde van 54,8%.

Voorstel tot oplossing: Om de burgers meer zekerheid te kunnen bieden op een voldoende hoog vervangingsinkomen is het noodzakelijk om verder in te zetten op de tweede en de derde pijler. Daarbij is vertrouwen in het systeem noodzakelijk. Om dit vertrouwen niet te schaden, is er nood aan fiscale stabiliteit en rechtszekerheid op lange termijn. Een denkoefening is nodig hoe extra incentives of flexibiliteit kunnen worden toegevoegd aan de tweede pijler om maximaal de veralgemening en verdieping van de tweede pijler te ondersteunen. Hierdoor zouden middelen kunnen worden vrijgemaakt voor investeringen in de reële en duurzame economie.

¹ <https://socialsecurity.belgium.be/nl/cijfers-van-sociale-bescherming/statistieken-sociale-bescherming/budgettaire-statistieken>

² https://www.hogeraadvanfinancien.be/sites/default/files/public/publications/hrf_vergrijzing_2023_07.pdf

³ BBP 2022 in miljoen €, tegen lopende prijzen = 549.456 (<https://stat.nbb.be/>)

⁴ <https://data.oecd.org/pension/gross-pension-replacement-rates.htm>

Betere financiële bescherming op het vlak van de gezondheidszorg

Protection gap: Net zoals bij de pensioenen voorspelt de Studiecommissie van de Vergrijzing⁵ dat ook de kosten voor de gezondheidszorg tussen 2022 en 2050 verder zullen oplopen, en wel van 8,0 tot 10,7% van het BBP in 2050 (zie grafiek vergrijzingskost in bijlage). De totale kost van de gezondheidszorg wordt vandaag geraamd op 55,5 miljard €.

Daarvan blijft na aftrek van de tussenkomst via de aanvullende ziekteverzekering nog 9,9 miljard €⁶ ten laste van de patiënt.

Zowel voor de overheid als voor de patiënt is een verdere stijging in de huidige budgettaire context moeilijk haalbaar.

Voorstel tot oplossing: Samen nagaan in welke mate de verzekeringssector soelaas kan bieden om met betaalbare verzekeringsoplossingen die de factuur voor de patiënten betaalbaar houden en hen een optimale gezondheidszorg kunnen blijven garanderen. Via het systeem van collectieve verzekeringen kan voor een grote meerderheid van de verzekerden een solidariteitssysteem worden uitgebouwd waarbij voor een relatief lage premie een brede laag van werknemers toegang kan krijgen tot aanvullende gezondheidszorgen. Belangrijk bij deze collectieve verzekeringen is ook de mogelijkheid voor de verzekerden om na hun actieve loopbaan deze dekkingen op individuele basis verder te zetten.

Naast de andere relevante actoren speelt de verzekeringssector ook een belangrijke rol op het vlak van preventie en bij de begeleiding van werknemers na een langdurige ziekte naar hun re-integratie op de arbeidsmarkt.

De verzekeringssector is dan ook vragende partij om een volwaardige gesprekspartner te worden in het streven naar een optimale gezondheidszorg in België.

⁵ https://www.hogeraadvanfinancien.be/sites/default/files/public/publications/hrf_vergrijzing_2023_07.pdf

⁶ <https://socialsecurity.belgium.be/nl/cijfers-van-sociale-bescherming/statistieken-sociale-bescherming/gezondheidsrekeningen>

Naar een hogere inspanning om de transitie naar een ecologisch en sociaal duurzame samenleving te realiseren

Protection gap: De noodzakelijke transitie naar een meer duurzame en sociale economie en samenleving heeft een zware impact op ons allen.

Ondanks de toegenomen inspanningen heeft de samenleving nog een hele weg af te leggen.

Voorstel tot oplossing: Vandaag houden verzekeraars al rekening met heel wat duurzaamheidsaspecten in hun onderschrijvings- en investeringsbeleid. De sector kan daarbij evenwel nog een stap verder gaan om de transitie mee te helpen realiseren.

Wat het onderschrijvingsbeleid betreft kan de verzekeringssector een belangrijkere rol spelen in het promoten van preventiemaatregelen die de duurzaamheidsinspanningen bij de verzekerde moeten verhogen, in de beoordeling van de duurzaamheidsrisico's van de ondernemingen met wie zij verzekeringsovereenkomsten afsluiten en met name bij de transitie naar een decarbonisatie of net zero emission.

Wat het investeringsbeleid betreft, beschikt de sector jaarlijks over om en bij de 30 miljard € aan premieontvangsten die hij kan aanwenden om naar een meer duurzame en sociaal bewuste samenleving te evolueren. Nagenoeg alle Belgische verzekeraars hebben concrete duurzaamheidsobjectieven in hun beleggingsbeleid opgenomen. De verzekeringssector is vragende partij om te kunnen investeren in een Belgische groene economie. Daarbij wordt in het bijzonder gekeken naar meer duurzame en maatschappelijk relevante infrastructuurwerken en groene obligaties waarin hij kan investeren. De juiste omkadering is nodig om deze investeringen mogelijk te maken. Zo dienen aangepaste financiële instrumenten te worden ontwikkeld die beantwoorden aan de Europese Solvencyvereisten net als tools die op een transparante en marktconforme wijze vraag en aanbod van infrastructuurwerken samenbrengen.

Naast het ecologische gegeven kan de sector ook een belangrijke impuls geven voor een meer sociaal gedreven samenleving, door in te zetten op inclusie, op het bestrijden van sociale uitsluiting en op het creëren van een werkomgeving waar talent in een veilige en aangename omgeving tot ontwikkeling kan komen.

Naar een beter kader om de digitalisering in het voordeel van de consument te realiseren

Protection gap: Op heel wat vlakken zijn er vandaag nog inefficiënties die maken dat de kwaliteit van de dienstverlening in onze economische samenleving niet optimaal afgestemd is op de toenemende noden en behoeften van de consument. Veel consumenten zijn vragende partij om hun zaken digitaal te regelen, wat hen tijd en geld bespaart.

Ze worden vandaag nog overladen met papieren documenten en procedures die een schriftelijke handtekening vereisen en een belangrijke kost met zich meebrengen.

Bovendien zijn er in de wetgeving nog een aantal hindernissen die een verdere digitalisering in de weg staan.

Voorstel tot oplossing: Net zoals in andere sectoren wordt ook de verzekeringssector geconfronteerd met een belangrijke tendens naar meer digitalisering. Deze digitalisering moet ertoe leiden dat verzekerden gemakkelijker toegang krijgen tot verzekeringen, en dat de nodige informatie op een transparante en consumentvriendelijke wijze toegankelijk is. Via een correct en transparant gebruik van artificiële intelligentie kunnen de verzekeraars bovendien de kwaliteit van hun diensten verder optimaliseren en personaliseren op basis van de juiste noden van de verzekerde.

De sector vraagt dat er een beter wettelijk kader komt wat betreft databeheer, het gebruik van elektronische handtekeningen en het gebruik van moderne technologie zoals artificiële intelligentie. Respect voor de persoonlijke levenssfeer van iedere verzekerde is daarbij vanzelfsprekend een noodzakelijke voorwaarde.

Kerncijfers

assurاليا

CLOSING
THE
G A P

Incasso van de sector

De Belgische verzekeringssector ontvangt jaarlijks om en bij de 30 miljard € aan premie-inkomsten.

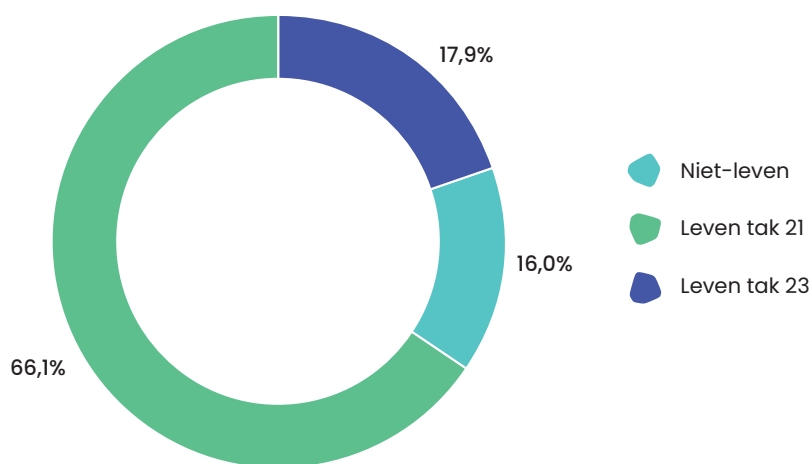
(in miljard €)	2019	2020	2021	2022	2023 (schatting)
Incasso Leven	16,3	15,6	16,2	16,1	16,4
Incasso Niet-Leven	12,8	13,0	13,7	14,4	15,7
Totale Incasso's	29,2	28,5	29,9	30,5	32,1

Rekening houdend met de inflatie, bedraagt de reële groei van de premie-inkomsten:

(in miljard €)	2019	2020	2021	2022	2023 (schatting)
Incasso Leven	1,0 %	-5,5 %	1,5 %	-9,1 %	-2,1 %
Incasso Niet-Leven	2,0 %	0,3 %	3,1 %	-4,0 %	4,9 %
Totale Incasso's	1,4 %	-2,9 %	2,2 %	-6,8 %	1,2 %

Technische voorzieningen van de sector eind 2022: 257,4 miljard €

Het geheel van de middelen die de verzekeringssector moet reserveren om aan de verzekerden uit te betalen, de zogenaamde technische voorzieningen, bedroegen eind 2022 257,4 miljard €, waarvan meer dan 66% voorzien is voor de levensverzekeringen tak 21. Het totaal van de uitkeringen in 2022 bedroeg 27,4 miljard €.

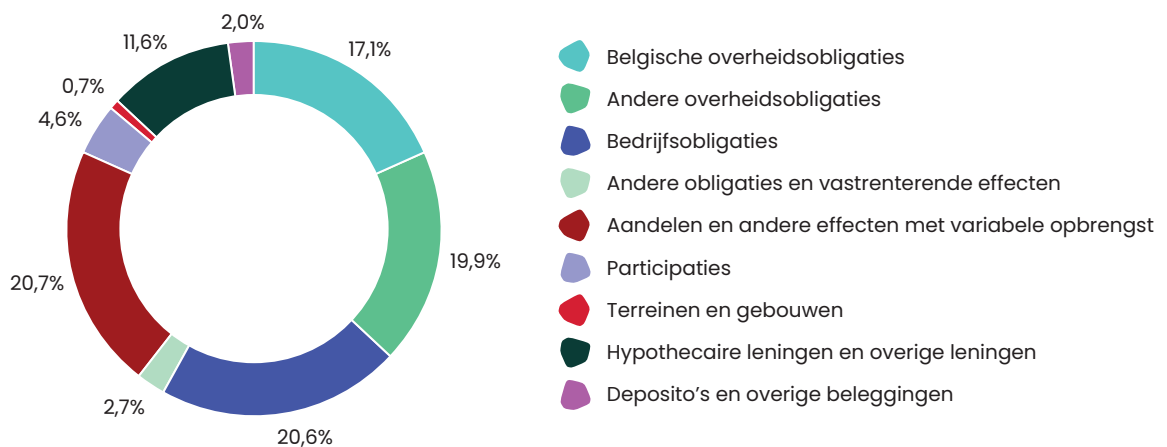
Verdeling technische voorzieningen

Beleggingen

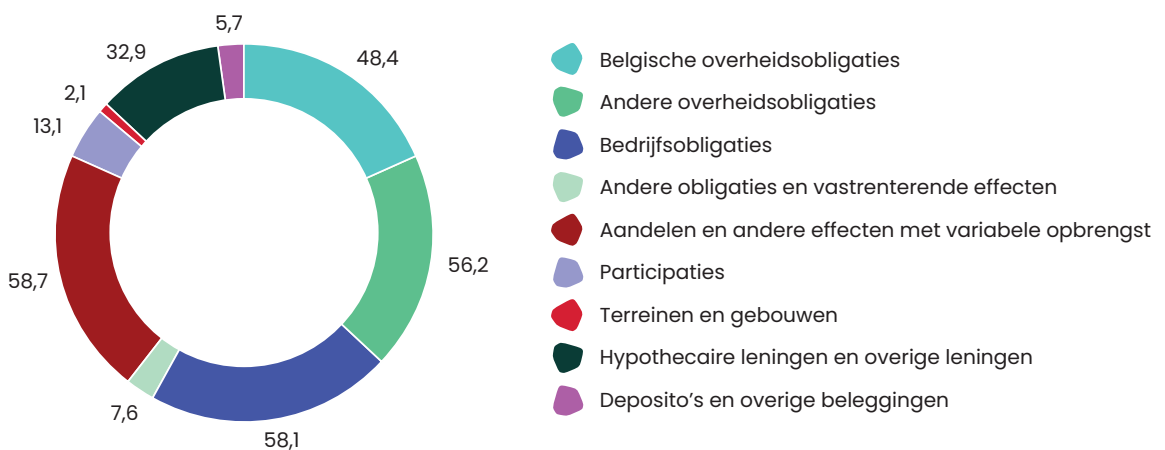
De technische voorzieningen en het eigen vermogen van de verzekeraars moeten op veilige wijze belegd worden. Het totaal van de beleggingen bedroeg 282,7 miljard € eind 2022.

Voornamelijk de beleggingen op lange termijn zijn voor verzekeraars essentieel omdat veel van hun verplichtingen eveneens op de lange termijn gelden. Meer dan de helft van dit vermogen wordt dan ook belegd in obligaties waarvan het merendeel in overheidsobligaties.

In percentage:

In miljard €:

Solvabiliteit van de sector

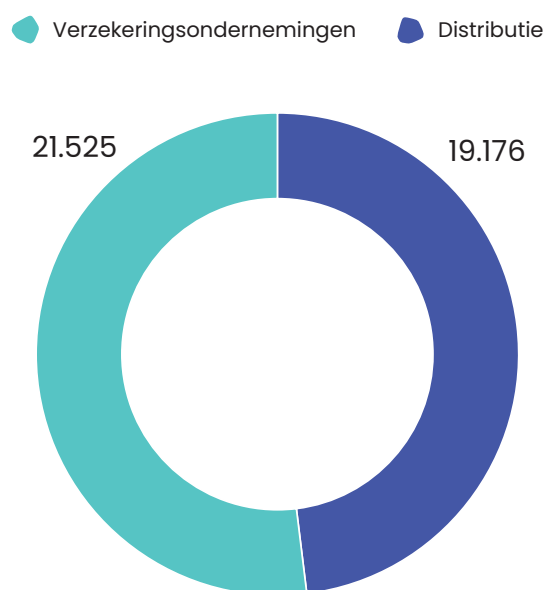
We kunnen gelukkig bevestigen dat België een gezonde verzekeringssector kent met een totaal eigen vermogen van bijna 35 miljard €. De sector is onderworpen aan strenge solvabiliteitsnormen. Deze normen worden ruimschoots behaald. De sector beschikt over een eigen vermogen dat dubbel zo groot is als wat de Europese normen op dit vlak voorschrijven. De sector is dan ook voldoende schokbestendig.

	SCR - Solvency Capital Ratio					
(in miljoen €)	2018	2019	2020	2021	2022	Q4 2023
Vereist kapitaal	16.122	17.847	17.246	18.586	16.938	16.939
In aanmerking komend eigen vermogen	32.795	34.350	33.451	36.096	33.144	34.826
Surplus	16.673	16.503	16.205	17.510	16.205	17.887
Solvabiliteitsratio	203%	192%	194%	194%	196%	206%

Personeel

De verzekeringssector stelt vandaag 41.000 mensen te werk. Iets meer dan de helft hiervan zijn rechtstreeks tewerkgesteld bij de verzekeringsondernemingen. Het overige gedeelte werkt in de distributie bij onafhankelijke makelaars en bij agenten.

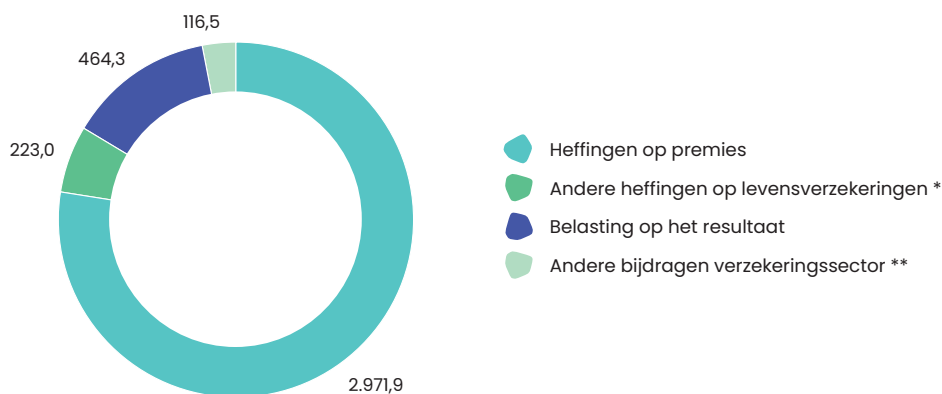
Het is belangrijk op te merken dat de tewerkstelling in de verzekeringssector tijdens het voorbije decennium nagenoeg stabiel is gebleven. Niets wijst erop dat we de komende jaren een belangrijke daling mogen verwachten.

Bronnen: RSZV, Cijfers 2021
RSZ & Assuralia, Cijfers 2022

Taksen, heffingen en bijdragen verzekeringssector

Het totaal van taksen, heffingen en bijdragen specifiek voor de verzekeringssector bedraagt 3.775,7 miljoen € in 2022, opgesplitst als volgt:

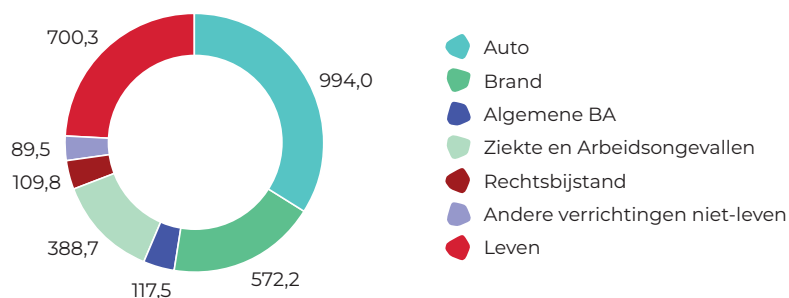
*Andere heffingen op levensverzekeringen: Taks op winstdeelname, taks op balansprovisies, bijdrage bijzonder beschermingsfonds

**Andere heffingen op verzekeringssector: Toezichhouders (NBB en FSMA), Belgische gemeenschappelijk waarborgfonds, Fedris, Fopas, Ombudsman, Fdgh, ...

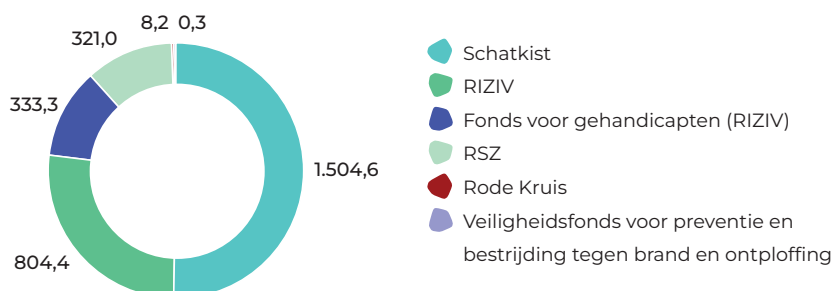
Daarnaast is de verzekeringssector een belangrijke bijdrager aan de staatsbegroting

- door het betalen van andere taksen zoals de BTW die de verzekeraars als eindcliënt betalen en de bedrijfsvoorheffing die ze als werkgever betalen.
- door belasting te heffen op levensverzekeringuitkeringen voor 1.506 miljoen €.

De heffingen op premies (2.971,9 miljoen €) zijn verdeeld over de takken als volgt:

Opsplitsing van de heffingen op premies (2.971,9 miljoen €) volgens bestemming:

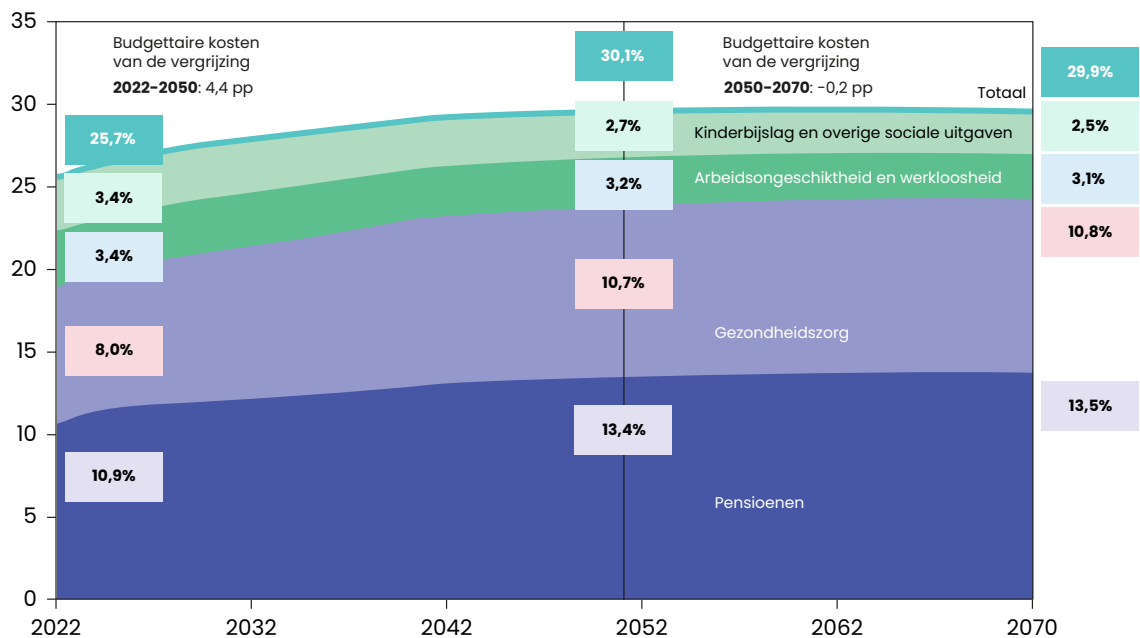

Vergrijzingskost

Volgens het verslag 2023 van de Studiecommissie van de Vergrijzing⁷ zullen de uitgaven voor de eerste pensioenpijler tussen 2022 en 2050 verder oplopen van 10,9 tot 13,4% (zie grafiek hieronder) van het BBP. Dit komt neer op een bijkomende geactualiseerde last van 13,7 miljard €⁸.

Ook de kosten voor de gezondheidszorg zullen tussen 2022 en 2050 verder oplopen en wel van 8,0 tot 10,7% van het BBP in 2050. De totale kost van de gezondheidszorg wordt vandaag geraamd op 55,5 miljard €. Daarvan blijft na aftrek van de tussenkomst via de aanvullende ziekteverzekering nog 9,9 miljard €⁹ ten laste van de patiënt.

Evolutie van de sociale uitgaven (in % van het BBP) en budgettaire kosten van de vergrijzing (in procentpunt)

Bron: SCvV, rapport 2023

⁷ https://www.hogeraadvanfinancien.be/sites/default/files/public/publications/hrf_vergrijzing_2023_07.pdf

⁸ BBP 2022 in miljoen €, tegen lopende prijzen = 549.456 (<https://stat.nbb.be/>)

⁹ <https://socialsecurity.belgium.be/nl/cijfers-van-sociale-bescherming/statistieken-sociale-bescherming/gezondheidsrekeningen>

De verzekeringssector ijvert voor een

Betere bescherming tegen natuurrampen voor de consumenten en beter in kaart brengen van risico's en mogelijke impact

Betere bescherming bij pensioen voor werknemers en zelfstandigen

Betere financiële bescherming op het vlak van de gezondheidszorg

Naar een hogere inspanning om de transitie naar een ecologisch en sociaal duurzame samenleving te realiseren

Naar een beter kader om de digitalisering in het voordeel van de consument te realiseren

Heeft u een vraag of wenst u ons te ontmoeten?

Aarzel niet en contacteer onze Gedelegeerd Bestuurder via hein.lannoy@assuralia.be

assuralia

CLOSING
THE
GAP